



Inwestor:
GMINA OLSZANKA
Olszanka 16
49-332 Olszanka

Temat:
MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY OLSZANKA W REJONIE WĘZŁA AUTOSTRADOWEGO
„BRZEG”, POMIĘDZY DROGĄ WOJEWÓDZKĄ NR 401 i
AUTOSTRADĄ A4

Zakres prac:
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Data:
Czerwiec 2023 r.
Aktualizacja: październik 2023

Zespół autorski:
mgr inż. Adrian Luszka – upr. Z-381/KW/247/2014 główny projektant
mgr inż. Katarzyna Matusiak - projektant
mgr inż. Ewa Smolińska – projektant

Smolińska

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	4
1.1.	CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	5
1.3.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	5
1.4.	USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
2.	CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	6
2.1.	POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	6
2.2.	BUDOWA GEOLOGICZNA.....	6
2.3.	WODY POWIERZCHNIOWE	9
2.4.	WODY PODZIEMNE	9
2.5.	KLIMAT	9
2.6.	UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE.....	12
2.7.	GLEBY.....	13
2.8.	ZASOBY NATURALNE.....	14
2.9.	PRZYRODA OŻYWIONA.....	15
2.10.	OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.	15
2.11.	KRAJOBRAZ.....	17
2.12.	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	18
3.	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU... 18	
4.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	19
5.	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	20
5.1.	WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE.....	20
5.2.	WPŁYW NA WODY PODZIEMNE.....	20
5.3.	WPŁYW NA KLIMAT	21
5.4.	WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	21
5.5.	WPŁYW NA GLEBY	22
5.6.	WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE	22
5.7.	WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	22
5.8.	WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.....	22
5.9.	WPŁYW NA KRAJOBRAZ	24
5.10.	WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	24
5.11.	WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	25
5.11.1.	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	25
5.11.2.	KLIMAT AKUSTYCZNY.....	25
5.11.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	25
5.11.4.	GOSPODARKA ODPADAMI	26
5.11.5.	TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ.....	27
5.11.6.	ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI	27
6.	PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	27
7.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	27
8.	MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000.	28
9.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.	28
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	30
11.	LITERATURA.....	33
12.	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA.....	34

Spis rysunków: Rysunek prognozy oddziaływania na środowisko

Oświadczanie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Adrian Luszka spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy: ukończyłem studia wyższe z dziedziny planowania przestrzennego. Posiadam wieloletnie (co najmniej wymagane 3-letnie) doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko i byłem wielokrotnie (co najmniej pięciokrotnie) członkiem zespołów autorów przygotowujących takie prognozy. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.



1.1. WPROWADZENIE

1.2. CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko sporządzonego w 2023 r. projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy – a jeśli tak to w jakim stopniu – naruszają zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenów ma formę prognozy. Nie jest ona dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

- a) zawiera:
 - ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- b) określa, analizuje i ocenia:
 - istniejący stan środowiska,
 - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione;
- c) przedstawia:
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
 - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Przedmiotowy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Olszanka powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr VI/54/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 r. (Dz. U. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14 maja 2019 r.);
- zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka, przyjętą uchwałą Nr XXXVIII/232/2013 z dnia 27 września 2013 r.;
- Obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

- zmianą planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka, obejmującą tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej w rejonie węzła autostradowego „Przylesie”, przyjętą uchwałą Nr XXX/297/2002 Rady Gminy w Olszance z dnia 22 marca 2002 r.,
- zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej w rejonie węzła autostradowego „Przylesie” we wsi Przylesie, przyjętą uchwałą Nr XXVII/172/2009 Rady Gminy Olszanka z dnia 30 marca 2009 r.;
- Podstawowym opracowaniem ekofizjograficznym dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4, Geoplan 2023;
- Opracowaniem ekofizjograficznym gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Buro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008.

1.3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu;
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą;
- dokonano oceny projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych;
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w czerwcu 2022 r.;
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Sporządzając niniejszą prognozę nie dostrzeżono celów ochrony środowiska określonych w przepisach prawa międzynarodowego, wspólnotowego oraz krajowego, które odnosiłyby się bezpośrednio do obszaru objętego planem, tak pod względem geograficznym, jak i funkcjonalnym. Należy jednak mieć na uwadze, że prawodawstwo krajowe, międzynarodowe i wspólnotowe w sposób mniej lub bardziej abstrakcyjny formułuje określone zasady postępowania (np. nakazy i zakazy), które odnoszą się również do zagadnień z dziedziny ochrony środowiska związanych ze stanowieniem dokumentów z zakresu planowania przestrzennego.

Do najważniejszych i uwzględnionych w projekcie planu aktów prawnych szczebla krajowego, zawierających cele ochrony środowiska, należą:

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1469 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Podkreślenia wymaga fakt, że jednym z podstawowych celów wspólnotowych w zakresie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny wpływu na środowisko planów i programów jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektowanego dokumentu w oparciu o przepisy rozdziału 1 działu IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, uwzględniającej dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. 01. 197. 30). W granicach sporządzenia mpzp nie ma obszarów sieci Natura 2000, których podstawą

wyznaczania są przepisy prawa wspólnotowego – tzw. Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej. Podsumowując, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, które w świetle art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obligatoryjnie ustala się w planie, oparte są na normach prawa krajowego, zgodnych z prawem wspólnotowym oraz międzynarodowym.

1.5. USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4, przystąpiono na podstawie uchwały Nr LII/318/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 22 lutego 2023 r. Celem jego sporządzenia jest stworzenie kontekstu prawnego dla przyszłych inwestycji, adekwatnego do aktualnych potrzeb. Ponadto planowana realizacja drogi publicznej w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych warunkowała konieczność dostosowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej do odmiennego układu komunikacyjnego niż projektowany w obowiązujących dotychczas planach miejscowych.

Projekt planu miejscowego ustala następujące przeznaczenia terenów:

- U-P – teren usług lub produkcji;
- KDL – teren drogi lokalnej;
- KR – teren komunikacji drogowej wewnętrznej;
- RN – teren rolnictwa z zakazem zabudowy;
- WS – teren wód powierzchniowych śródlądowych;
- L – teren lasu.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Pod względem administracyjnym analizowany obszar o powierzchni ok. 118 ha zlokalizowany jest w województwie opolskim, w powiecie brzeskim, w zachodniej części gminy Olszanka oraz południowo-zachodniej obrębu Przylesie.

Analizowany teren znajduje się po wschodniej stronie węzła autostradowego autostrady A4, która przebiega w bliskim sąsiedztwie jego południowej oraz południowo-zachodniej granicy. Niewielka część obszaru planu graniczy z drogą wojewódzką nr 401.

Rysunek 1 Obszar opracowania na tle ortofotomapy (źródło mapy: www.geoportal.gov.pl).



W ujęciu regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego¹ analizowany teren znajduje się w prowincji Niż Środkowoeuropejski (131), Niziny Środkowopolskie (1314), w makroregionie Nizina Śląska (131404), w mezoregionie Równina Wrocławska (318.53).

Gmina Olszanka obejmuje obszar o powierzchni 92,61 km². Według aktualnych danych GUS gminę pod koniec 2021 r. zamieszkiwało 4 780 osób, natomiast gęstość zaludnienia charakteryzował wskaźnik 52 os./km².

2.2. BUDOWA GEOLOGICZNA²

Głębsze podłoże terenu gminy Olszanka stanowią krystaliczne skały proterozoiku. Nad nimi zalegają niezgodnie osady permskie, zaś nad nimi – utwory triasowe:

- pstrego piaskowca, wykształcone w postaci różnoziarnistych piaskowców z przelawiczeniami iłolupków i zlepieńców, w tym osady retu zbudowane z dolomitów i margli z wkładkami anhydrytu i gipsu,
- wapienia muszlowego, zbudowanego z utworów węglanowych, dolomitów i margli,
- triasu górnego (kajpru), wykształconego w postaci łupków, iłolupków i piaskowców.

Na utworach triasowych zalegają osady morskie górnej kredy. Występują tu trzy piętra stratygraficzne górnej kredy: cenoman, turon i koniak. Na utworach mezozoiku leżą osady kenozoiczne trzeciorzędowe oraz czwartorzędowe, w tym plejstoceńskie i holoceni. Kompleks utworów klimatu peryglacjalnego i holoceni stanowią lessy i gliny lessopodobne, zalegające na utworach piaszczystych o miąższości ok. 1 m oraz piaski eoliczne, w tym wydmy, zalegające na płaskich terenach w rejonie Jankowic Wielkich, a także osady piaszczysto-gliniaste, deluwialne w obrębie stromych zboczy den dolinnych.

Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. 838 Grodków, powierzchnię analizowanego obszaru przykrywają osady czwartorzędowe:

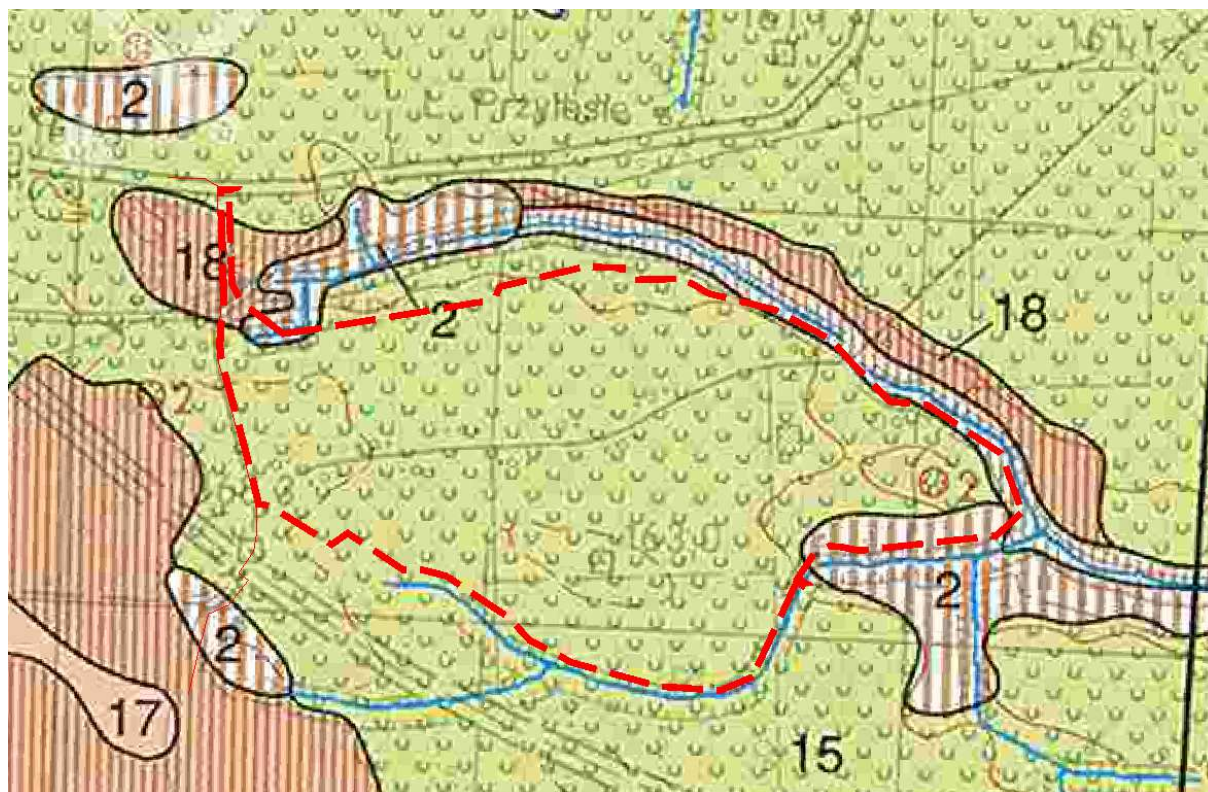
- wykształcone w holocenie namuły zagłębień bezodpływowych i okresowo przepływowych - oznaczenie „2” wg legendy w tabeli poniżej;
- wykształcone w holocenie piaski i żwiry wodnolodowcowe górne (oznaczenie „15”);

¹ Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2001 r.




² Na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Biuro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008 oraz Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski ark. Grodków.

- wykształcone w plejstocenie gliny zwałowe (oznaczenie „18”).

Rysunek 2 Obszar opracowania na tle SMGP ark. Grodków
(źródło mapy: http://bazadata.pgi.gov.pl/data/smgp/arkusze_skany/smgp0838.jpg)



LEGENDA:

Lp.	Stratygrafia		Symbol wydzielenia geologicznego i oznaczenie na SMGP (rys. 2) oraz litologia
	System	Oddział	
1.	czwartorzęd	holocen	 $li_n Q_h$ Namuły zagłębień bezodpływowych i okresowo przepływowych
2.	czwartorzęd	holocen	 $fg_{pż3} Q_p^0$ Piaski i żwiry wodnolodowcowe górne
3.	czwartorzęd	plejstocen	 $g_{zw} Q_p^0$ Gliny zwałowe

Najmłodsze utwory – holocenijskie, pokrywające od powierzchni teren gminy to gliniasto-piaszczyste gleby zaliczane w większości do pseudobielicowych i brunatnych oraz czarnych ziem, które występują jedynie w miejscach o słabym odpływie wód i przy ciekach. Ich miąższość to ok. 0,3-0,5 m. Głównym elementem budowy geologicznej gminy Olszanka są osady wysoczyzny plejstocenijskiej – lodowcowe i wodnolodowcowe, powstałe w okresie stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego oraz deluwialne.

2.3. WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Olszanka w całości leży w dorzeczu rzeki Odry. Przez teren analizowanej jednostki przebiega dział wodny II rzędu pomiędzy zlewniami Odry i Nysy Kłodzkiej. Największą, odwadniającą południowo-wschodnią część gminy rzeką jest Nysa Kłodzka. Potok Pępicki i Przyleski należy do zlewni rzeki Odry i odwadnia pozostałą część gminy. Uzupełnienie systemu hydrograficznego stanowią liczne małe, krótkie słabowodne cieki i rowy melioracyjne. W granicach gminy praktycznie nie występują zbiorniki wód powierzchniowych, za wyjątkiem niewielkich oczek wodnych różnego pochodzenia na południe od Pogorzeli i Czeskiej Wsi, koło Gierszowic, Przylesia oraz starorzeczy w kompleksie leśnym w dolinie Nysy Kłodzkiej. Starorzecza są jednym z najbardziej wartościowych przyrodniczo ekosystemów w gminie Olszanka. Jej znaczna części wchodzi w skład zlewni chronionej Nysy Kłodzkiej, stanowiącej obszar zasilania infiltracyjnych ujęć wodnych dla miasta Wrocławia.

W bardzo bliskim sąsiedztwie południowej granicy obszaru opracowania, na niewielkim fragmencie wchodząc w jego obszar, przepływa ciek wyróżniony „Skoczek” (identyfikator hydrograficzny: 1334652, rząd IV), który został sklasyfikowany jako ciek naturalny – struga, o szerokości odcinka od 1,5 m do 5 m. Cieki niewyróżnione przepływają także po wschodniej oraz północnej stronie granicy analizowanego opracowania.

Jednolite części wód powierzchniowych

Obszar opracowania znajduje się w zasięgu zlewni JCWP:

- „Psarski Potok” (przeważająca część obszaru opracowania), z ppk o nazwie „Psarski Potok - Przylesie”. Ze względu na suche koryto cieku w roku prowadzonych badań (2019), nie było możliwości sklasyfikowania stanu/potencjału ekologicznego oraz oceny ogólnego stanu tej JCWP;
- „Gnojna” (bardzo niewielka, północno-zachodnia część obszaru opracowania), z ppk o nazwie „Gnojna - ujście do Oławy (m. Niemil)”. Wg przeprowadzonych w 2019 r. badań, jej potencjał ekologiczny oceniono na słaby (4 klasa), zaś stan wód – zły.

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym terenie nie występuje zagrożenie powodziowe.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na analizowanym obszarze nie występują ujęcia wód powierzchniowych ani ich strefy ochronne.

2.4. WODY PODZIEMNE

Analizowana gmina według regionalizacji hydrogeologicznej T. Paczyńskiego położona jest w obrębie regionu XXV – przedsudeckiego. Wody podziemne występują tu w utworach skalnych o zróżnicowanej genezie i wieku. Gromadzą się w naturalnych zbiornikach wodonośnych, które powstają w wyniku specyficznych warunków geologicznych, takich jak skład skał, ich ułożenie, wypełnienie szczelin i porowatość. W regionie przedsudeckim najważniejszymi warstwami wodonośnymi są skały wapienne i dolomitowe jury i kredy, a także piaskowce, łupki i zlepieńce triasu. Wody podziemne występują też w skałach trzeciorzędowych, głównie w osadach polodowcowych, glinach zwałowych i piaskach.

Wody podziemne na terenie gminy Olszanka występują w utworach pstrego piaskowca, wapienia murszowego, cenomanu, trzeciorzędu i czwartorzędu, największe znaczenie użytkowe ma jednak jedynie piętro trzeciorzędu i czwartorzędu.³

Hydrogeologię obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego opisuje Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000: ark. 838 – Grodków.

³ Na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Biuro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008

Rysunek 3 Obszar opracowania na tle Mapy Hydrogeologicznej Polski ark. 838-Grodków (źródło mapy: <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/mhp/gupw/mapy/mhpgupw0838pg.jpg>).



Najważniejsze parametry charakterystyczne dla występującej na obszarze planu jednostki hydrogeologicznej 7aQ/TrIII zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 1 Główne parametry jednostki hydrogeologicznej na podstawie Mapy Hydrogeologicznej Polski, ark. 838 (opracowanie własne).

Symbol jednostki hydrogeologicznej	Główne użytkowe piętro wodonośne	Stopień izolacji	Zasoby dyspozycyjne jednostkowe [m ³ /24h/km ²]	Wydajność potencjalna studni wierconej [m ³ /h]	Stopień zagrożenia	Jakość wód podziemnych
7aQ/TrIII	Tr - trzeciorzęd	a- brak izolacji	200-300	10-30	bardzo wysoki – brak izolacji, obecność ognisk zanieczyszczeń	II – jakość średnia, woda wymaga prostego uzdatniania

Trzeciorzędowe piętro wodonośne.

Trzeciorzędowy poziom wodonośny wykształcił się w piaskach drobnoziarnistych o nieregularnej miąższości, zalegających pod warstwą ilów. Miejscami w trzeciorzędzie występują dwie warstwy wodonośne związane z piaskami drobnoziarnistymi, rozdzielone warstwą ilów kilkumetrowej miąższości. Zwierciadło wód tego poziomu ma charakter napięty. Wydajności uzyskane z otworów ujmujących wody wahają się od kilku do kilkunastu m³/h.

Główne zbiorniki wód podziemnych

Na terenie całej niemal całej gminy Olszanka nie występują żadne Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Jednolite części wód podziemnych

W aktualnym podziale na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) analizowany teren w całości znajduje się w zasięgu JCWPd nr 109 (PLGW2000109).

Tabela 2 Wybrane parametry JCWPd nr 109 (opracowanie własne, źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-100-119/4542-karta-informacyjna-jcwpd-nr-109/file.html>).

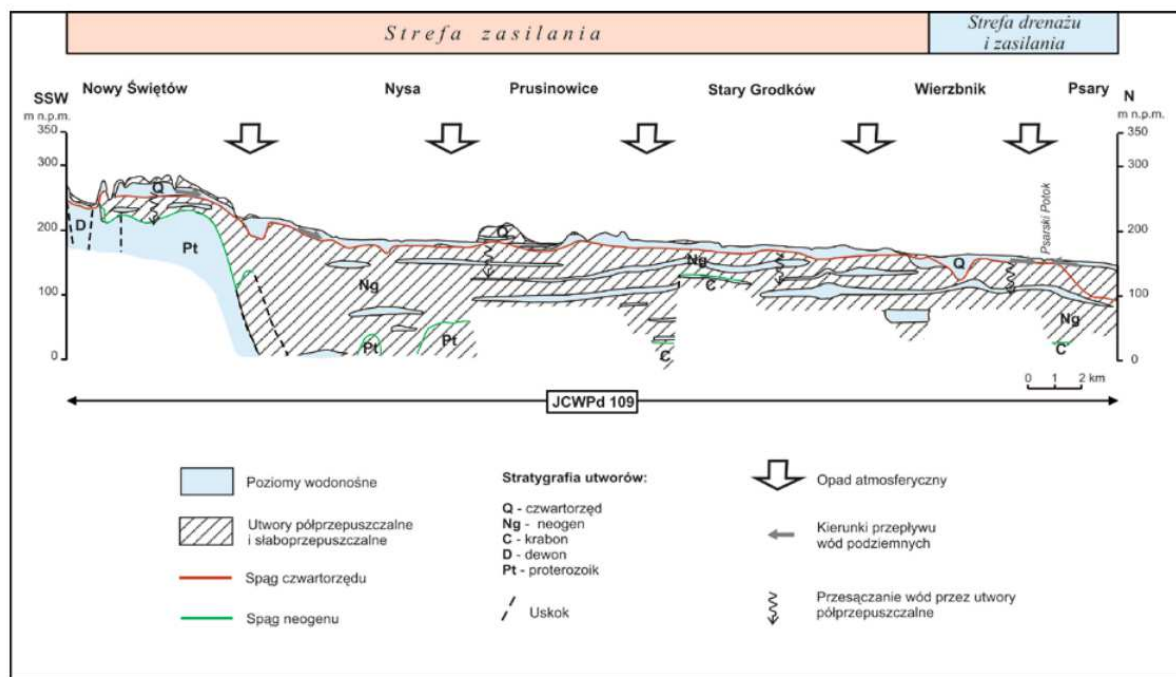
Nr JCWPd (identyfikator UE)	Powierzchnia całkowita [km ²]	Dorzecze Region Wodny Główna zlewnia (rząd zlewni)	Liczba pięter wodonośnych	Ocena stanu JCWPd (2012 r.)			
				Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka nieoś.celów środowiskowych
109 (PLGW2000109)	4258,3	Odry, Śródkowej Odry, Odra (I)	3 (czwartorzędu, neogenu, triasowe)	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Lokalnie występują leje depresji związane z poborem wód podziemnych oraz wpływem aglomeracji.

Schemat krążenia wód

JCWPd nr 109. System krążenia wód podziemnych na terenie jednostki jest wielostopniowy. Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych. Struktury czwartorzędowe zasilane są bezpośrednio lub poprzez utwory słabo przepuszczalne w skali lokalnej. Krążenie wód w tym piętrze jest stosunkowo szybkie ze względu na duże spadki zwierciadła wód podziemnych. Nieco inaczej przebiega proces krążenia wód podziemnych w utworach wodonośnych neogenu. Głównymi obszarami zasilania wód tego piętra są strefy wychodni neogenu niecki wrocławskiej w części południowej JCWPd, gdzie następuje zasilanie bezpośrednie lub przez niewielkiej grubości utwory czwartorzędowe. W trakcie przepływu wód tego piętra do granic drenażu możliwe jest przesączenie z górnych poziomów czwartorzędowych do płytszych poziomów neogeńskich. Zasilanie i system krążenia wód podziemnych w poziomach triasowych i głębokim ich zaleganiu podlega innym zasadom i ze względu na niewielki brzeżny fragment tej struktury nie był analizowany. Warunki krążenia wód podziemnych w utworach wodonośnych paleozoiczno - proterozoicznych i proterozoicznych mają charakter lokalny pod względem zasięgu jak i ilości wód i związane są ze strefami spękań i szczelinowości masywu a ich drenaż odbywa się poprzez źródła w strefie zasilania pozostałych pięter. Główną bazą drenażu całego systemu krążenia wód podziemnych terenu jednostki zarówno piętra czwartorzędowego jak i neogeńskiego jest dolina Odry przebiegająca w osi niecki wrocławskiej. Niemniej istotną bazą drenażu zwłaszcza piętra czwartorzędowego i częściowo neogeńskiego jest dolina Nysy Kłodzkiej. Wyraźnie zaznacza się również drenaż wód z utworów czwartorzędowych na Ścinawie Niemodlińskiej, Oławie (zwłaszcza w górnym biegu) i Białej Głucholaskiej. W systemie krążenia wód podziemnych należy liczyć się zarówno z dopływami, jak i odpływami bocznymi wód podziemnych w piętrze neogeńskim, mając na uwadze jednostkę jako wycinek większej struktury - niecki wrocławskiej.

Rysunek 4 Schemat krążenia wód dla JCWPd nr 109 (źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-100-119/4542-karta-informacyjna-jcwpd-nr-109/file.html>).



Ujęcia wód podziemnych

Na analizowanym obszarze nie znajduje się ujęcia wód podziemnych ani ich obowiązujące strefy ochronne.

2.5. KLIMAT⁴

Pod względem klimatycznym teren gminy leży w XIV – wrocławskiej dzielnicy klimatycznej. Charakteryzują ją cechy typowe dla przejściowej – oceaniczno-kontynentalnej odmiany klimatu umiarkowanego.

- średnia temperatura stycznia wynosi $-1,9^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura lipca około $18,1^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura roczna powyżej $8,5^{\circ}\text{C}$,
- dni z przymrozkami ok. 70,
- dni mroźnych ok. 30,
- okres wegetacyjny trwa od 230-240 dni,
- opady atmosferyczne znacznie zróżnicowane, do 780 mm/rok w latach mokrych i 440 mm/rok w latach suchych,
- największe zachmurzenie w okresie późnej jesieni i zimy – do 75% w miesiącu lutym,
- latem przeważają wiatry zachodnie o prędkości 1,9-2,0 m/s, w okresie zimowym – północno-zachodnie o prędkości średniej 2,4-2,7 m/s. Liczba cisz atmosferycznych stanowi ok. 21,5% w skali roku.

Podstawowymi elementami kształtującymi klimat lokalny są: ukształtowanie terenu, warunki wodne (głębokość zalegania wód gruntowych, gęstość i wielkość cieków powierzchniowych), rodzaj gruntów, czy pokrycie terenu. Z uwagi na fakt, że obszar gminy Olszanka charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem rzeźby terenu, elementami o największym znaczeniu w analizowanym kontekście są przede wszystkim pokrycie terenu (grunty orne, łąki, lasy), rodzaj gruntów oraz warunki wodne. Zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym, w granicach gminy możliwe jest wydzielenie czterech typów klimatów lokalnych:

- dominujący na terenie gminy obszar wysoczyzny plejstoceńskiej, o dobrych warunkach przewietrzania oraz nasłonecznienia; co za tym idzie – są to tereny korzystne do osadnictwa i realizacji zabudowy (korzystne warunki bioklimatyczne),

⁴ Na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Biuro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008

- obszar den dolniczych rzecznych i terasów zalewowych Przyleskiego i Psarskiego Potoku oraz ich najbliższego sąsiedztwa, gdzie panują gorsze warunki wilgotnościowe, występują zastoiska chłodnego i wilgotnego powietrza oraz w ujęciu ogólnym – niekorzystne warunki do osadnictwa i realizacji zabudowy (niekorzystne warunki bioklimatyczne),
- obszar terasy nadzalewowej, cechujący się warunkami pośrednimi, pomiędzy mikroklimatem wysoczyznowym i den dolinnych, o mniejszej częstotliwości przymrozków i wilgotności; jest to obszar sprzyjający uprawom zbożowym,
- tereny kompleksów leśnych, cechujące się moderującym wpływem na warunki mikroklimatyczne – obniżenie temperatury, zwiększenie wilgotności, zmniejszenie prędkości wiatru; z uwagi na podwyższony poziom wód gruntowych charakterystyczne jest dla niego występowanie wilgotnych siedlisk lasowych i lęgowych, niekorzystnych bioklimatycznie dla człowieka.

2.6. UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

Rzeźbę terenu gminy Olszanka charakteryzuje niewielkie zróżnicowanie – zarówno pod względem struktury przestrzennej i bogactwa form morfologicznych, jak i deniwelacji terenu, w związku z czym nie stwarza ona ograniczeń do lokalizowania zabudowy. Analizowaną jednostkę charakteryzuje monotonna, płaskorówninna rzeźba o małych deniwelacjach (3-6 m) i spadkach terenu (ok. 3%), przechodząca w rejonie Janowa, Czeskiej Wsi i Michałowa oraz na wschód od Przylesia w wysoczyznę falistą o deniwelacjach 5-10 m i spadkach terenu 3-5%. Praktycznie jedyne urozmaicenie rzeźby terenu stanowi szeroka dolina Nysy Kłodzkiej wraz z systemem teras zalewowych i nadzalewowych. Płaskie powierzchnie wysoczyznowe rozcinane są południkowo przez płaskodenne, zawilgocone doliny Psarskiego Pępickiego Potoku z wykształconymi terasami zalewowymi.⁵

Bezpośrednio analizowany obszar także charakteryzuje bardzo małe zróżnicowanie ukształtowania terenu. Względna wysokość nad poziomem morza wynosi tu ok. 160-162 m. Brak jest istotnych z punktu widzenia przedmiotowego dokumentu spadków terenu. Odnaczającymi się w analizowanym kontekście elementami pochodzenia antropogenicznego są węzeł autostradowy oraz sama autostrada A4, jednak występują one już poza obszarem opracowania.

Rysunek 5 Obszar opracowania na podkładzie Numerycznego Modelu Terenu (źródło mapy: <https://mapy.geoportal.gov.pl>).



⁵ Na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Buro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008

Zjawiska osuwiskowe.

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.⁶

2.7. GLEBY

Gmina Olszanka znajduje się w obrębie grodkowskiego regionu glebowo-rolniczego. Budowa geologiczna terenu spowodowała, że dominują tu gleby gliniaste (ponad 90%). Wśród pozostałych wymienia się gleby pyłowe (ok. 4%) oraz piaskowe, ilaste i organiczne. Na takim podłożu wykształciły się gleby brunatne (ponad 50% wszystkich użytków rolnych), pseudobielicowe (ponad 30%), czarne ziemie (ok. 12%), mady (ok. 3%) oraz w minimalnym udziale – gleby mułowo-torfowe. Pod względem klasyfikacji bonitacyjnej duży udział (prawie 50%) przypada glebom chronionym – II i III klasy. Zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym, dokonana waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Olszanka wykazała, że na terenie obrębu Przylesie ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 87,3 (w skali od 37,3 do 111,2), co wskazuje na dobrą przydatność terenu dla produkcji rolnej.⁷

Według klasyfikacji bonitacyjnej gleb, na obszarze opracowania dominują grunty orne (R). W niewielkim udziale – w rejonie samych granic planu – występują łąki trwałe (Ł) oraz lasy (Ls), które stanowią przede wszystkim obudowę dla występującym tam cieków wodnych. Bardzo nielicznie występują pastwiska trwałe (Ps) oraz nieużytki (N). Wyróżnia się także użytki drogowe (dr).

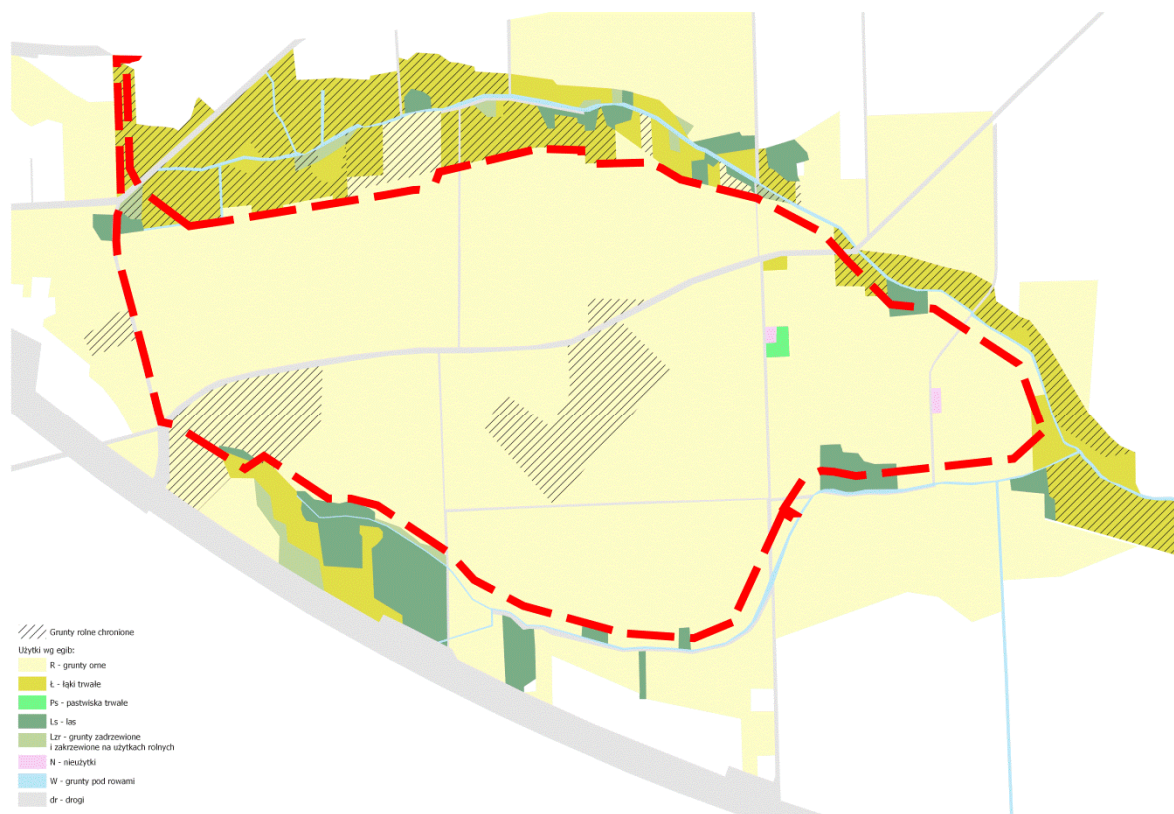
Część gruntów rolnych zaliczania jest do chronionych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2409 ze zm.). Przeznaczenia gruntów rolnych klas I–III na cele nierolnicze, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Z racji, że obowiązujący na analizowanym terenie miejscowy plan przewiduje głównie funkcje inne niż rolnicze, naależy założyć, że zgodnie z przepisami w ramach procedury jego sporządzania została już uzyskana zgodna na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze.

Przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne również dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, przy czym przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska lub upoważnionej przez niego osoby, a pozostałych gruntów leśnych – zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

⁶ Na podstawie: <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>

⁷ Na podstawie: Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Buro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008.

Rysunek 6 Obszar opracowania na tle użytków gruntowych (źródło: dane shp z PODGiK)



LEGENDA:



2.8. ZASOBY NATURALNE

Na terenie opracowania nie występują zasoby naturalne oraz obszary i tereny górnicze.

2.9. PRZYRODA OŻYWIONA⁸

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski gmina Olszanka leży w granicach okręgu Nadodrzańskiego należącego do Krainy Śląskiej. Natomiast według regionalizacji przyrodniczo-leśnej położona jest w Krainie Śląskiej, w Dzielnicy Równiny Niemodlińsko-Grodkowskiej i Mezoregionie Równiny Grodkowskiej.

Roślinność potencjalną gminy Olszanka, w zależności od warunków glebowych, stanowią różnego rodzaju zbiorowiska leśne [Matuszkiewicz red. 1991]. W dolinie Nysy Kłodzkiej potencjalną roślinność stanowią niżowe łęgi jesionowo-wiązowe w strefie zalewów epizodycznych *Ficario-Ulmetum typicum*, w dolinie Pępickiego Potoku są to niżowe

⁸ Na podstawie głównie: Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Buro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008

łęgi jesionowo-wiązowe siedlisk wodogruntowych poza strefą zalewów rzecznych *Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum*, a w dolinie Przyleskiego Potoku łęgi jesionowo- olszowe *Fraxino-Alnetum (Circae-Alnetum)*. Na pozostałym obszarze powinny dominować grądy środkowoeuropejskie *Galio syhatici-Carpinetum betuli* w odmianie śląsko- wielkopolskiej, formie niżowej i serii żyznej. W północno-zachodniej części gminy roślinność potencjalną stanowią natomiast grądy środkowoeuropejskie *Galio syhatici-Carpinetum betuli* w odmianie śląsko-wielkopolskiej, formie niżowej i serii ubogiej.

Roślinność rzeczywista obszaru oraz jej małe zróżnicowanie jest odzwierciedleniem niewielkiej ilości siedlisk, które wykształciły się tu pod presją intensywnego użytkowania gruntów przy dużej żyzności gleb i zmiennych warunkach wodnych. Pewne zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło jednak rozwój zbiorowisk roślinnych, zarówno naturalnych (m.in. leśne, zaroślowe), jak i półnaturalnych i antropogenicznych (m.in. łąkowe, polne, ruderalne).

Dominującymi zbiorowiskami na obszarze gminy są zbiorowiska nieleśne – użytków rolnych. Wczesne osiedlenie się człowieka na tym terenie zmniejszyło znacznie areal występowania lasów wskutek wyrębu drzew i wzięcia ziemi pod uprawę. Obecny charakter roślinności to efekt przekształceń środowiska przez gospodarkę człowieka. Z powodu wysokiej żyzności gleb, lasy i zadrzewienia na terenie opracowania występują na niewielkich powierzchniach, ponieważ zostały zastąpione przez użytki zielone i grunty orne.

Lasy w gminie występują w postaci niewielkich powierzchni otoczonych terenami intensywnie użytkowanymi rolniczo. Największy kompleks leśny znajduje się przy zachodniej granicy gminy, w okolicy Przylesia i w dolinie Nysy Kłodzkiej koło Michałowa. Zbiorowiska leśne tworzące większe kompleksy to najczęściej lasy liściaste, głównie grądowe i łąkowe. Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują na omawianym terenie niewielkie powierzchnie. Są to zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach grądowych, które mają niewielką wartość przyrodniczą. Do zbiorowisk zaroślowych na omawianym terenie należą zarośla ligustru i tarniny *Pruno-Ligustretum*, w których dominuje śliwa tarnina *Prunus spinosa*, występująca bardzo rzadko na obrzeżach dróg polnych. Dominującymi siedliskami w gminie są siedliska żyzne - lasu świeżego i wilgotnego. Znaczną powierzchnię zajmują także siedliska lasów łąkowych. Najmniejszy udział w strukturze siedlisk ma las mieszany świeży. Gatunkami dominującymi są dęby i jesiony. Wśród kompleksów leśnych występujących na terenie gminy można wyróżnić 2 większe:

- Przylesie (w jego obrębie znajduje się rezerwat), dominuje tu siedlisko lasu wilgotnego, następnie lasu świeżego, a najmniejszą powierzchnię zajmuje las mieszany świeży, gatunkami dominującymi są dęby i jesiony, następnie olchy, brzozy, lipy, najmniej liczne są sosny, świerki i graby, dojrzałe drzewostany (powyżej 60-letnie) zajmują największą powierzchnię, w tym znaczny obszar porastają drzewostany dębowe, jesionowe i olszowe ponad 100-letnie, najmniejszy udział mają drzewostany do 40 lat.
- Michałów, duży kompleks leśny leżący nad Nysą Kłodzką, którego tylko mały fragment należy do gminy Olszanka, w części należącej do gminy jedynym siedliskiem są lasy łąkowe, gatunkiem dominującym jest jesion, a następnie dąb i lipa, dojrzałe drzewostany zajmują ponad 60% powierzchni, w tym znaczną część stanowią ponad 150-letnie drzewostany dębowe.

Wszystkie lasy w gminie należą do kategorii lasów ochronnych.

Na dominujących na obszarze gminy terenach gruntów ornych prowadzona jest intensywna gospodarka rolna, przez co dominującą grupę zbiorowisk roślinnych stanowią chwasty pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych. Grupa zespołów segetalnych, czyli chwastów towarzyszących uprawom rolnym, zarówno zbożowym, jak i okopowym z klasy *Stellarietea mediae* spotykana jest bardzo często na całym omawianym obszarze.

Nysa Kłodzka i jej starorzeczka, Pępicki Potok i Przyleski Potok oraz drobne zbiorniki wodne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, reprezentowanych na terenie gminy przez fitocenozy z klas *Lemnetea* i *Potametea*. Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenoz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, po trudne do identyfikacji. Zbiorowiska wodne mają dużą wartość przyrodniczą, gdyż występują w nich również gatunki chronione i rzadkie. Wśród pospolitych zbiorowisk stwierdzono tu występowanie zespołu rzęsy drobnej i spirodeli wielokorzeniowej *Spirodeletum polyrhizae*, w którym dominuje jeden gatunek charakterystyczny - rzęsa drobna *Lemna minor*. Występuje tu również zespół moczarki kanadyjskiej *Elodeetum canadensis*, zespół rdestnicy pływającej *Potametum natantis* oraz zespół wywłócznika kłosowego *Myriophyllum spicatum*.

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe na terenie gminy zajmują niewielkie powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m.in. w dolinie Przyleskiego Potoku i brzegami starorzeczy Nysy Kłodzkiej oraz w podmokłych miejscach, w sąsiedztwie rowów i strumieni. Do najczęściej spotykanych należą płaty zespołów ze związku *Phragmition*. Do najbardziej rozpowszechnionych należy zespół trzciny pospolitej *Phragmitetum australis*, pałki szerokolistnej *Typhetum*

latifoliae i manny mielec *Glycerietum maximae*. Nieco rzadziej spotykany jest szuwar tatarakowy *Acoretum calami*. Częstym zespołem, porastającym nieużytki jest zespół trzciny pospolitej w formie lądowej *Phragmitetum australis f. terrestris*. Wzdłuż cieków wodnych lub w lokalnych obniżeniach terenu rozwijają się zespoły wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion*. Zbiorowiska te na badanym terenie nie zajmują większych powierzchni, co jest skutkiem stałej presji gospodarki człowieka na żyznych terenach dolin rzecznych. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem jest mokra łąka turzycowa *Caricetum gracilis* i szuwar turzycy błotnej *Caricetum acutiformis*. Miejscami zabagnione partie łąk i brzegi strumieni zajmuje zespół kosaćca żółtego *Iridetum pseudacori*, któremu towarzyszą liczne gatunki łąkowe i szuwarowe.

Seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy Molinio-Arrhenatheretea występują na omawianym terenie rzadko. Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* występują rzadko na wyższych terasach dolin i użytkowane są jako łąki kośne lub kośno - pastwiskowe. Są to zbiorowiska kadłubowe, bardzo ubogie florystycznie. Łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia* występują na niższych terasach, na siedliskach łęgów i grądów niskich. Występują bardzo rzadko, zazwyczaj w dolinie Przyleskiego Potoku. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych.

Bogato natomiast reprezentowana jest grupa zbiorowisk chwastów pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych. Grupa zespołów segetalnych, czyli chwastów towarzyszących uprawom rolnym, zarówno zbożowym, jak i okopowym z klasy *Stellarietea mediae*, spotykana jest w gminie Olszanka najczęściej.

Grupa zbiorowisk roślinnych o charakterze antropogenicznym z klas *Artemisietea vulgaris* jest równie na tym terenie bogato reprezentowana. Zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka, przede wszystkim terenami zabudowanymi oraz śmietniskami, okrajkami i miejscami wydeptywanymi. Są to jednak zbiorowiska o małych walorach przyrodniczych.

Pod względem faunistycznym większość obszaru gminy charakteryzuje się silnym przekształceniem naturalnych ekosystemów i co się z tym wiąże, niewielkimi piórami faunistycznymi. Występują tutaj przede wszystkim gatunki pospolite dla ekosystemów rolniczych. Charakteryzują się one umiejętnością dostosowania do silnie przekształconych ekosystemów i często szeroką tolerancją ekologiczną na różne czynniki środowiska. Skład fauny jest mocno ograniczony ze względu na intensywną gospodarkę rolną i szlaki komunikacyjne. Okres wzrostu zbóż sprzyja występowaniu organizmów preferujących tego typu siedliska, w szczególności należących do gatunków z rzędu pajaków (*Araneida*), motyli (*Lepidoptera*), dwuskrzydłych (*Diptera*), czy błonkówek (*Hymenoptera*).

Świat zwierząt gminy Olszanka jest równie ubogi jak szata roślinna. Występują tu jednak obok zwierząt pospolitych, gatunki chronione oraz rzadkie w skali regionu i kraju (szerzej – pkt 2.9). Za ostoje fauny na terenie analizowanej jednostki należy uznać: dolinę Nysy Kłodzkiej wraz kompleksem leśnym i starorzeczami, kompleks leśny na zachód od Przylesia wraz z rezerwatem Przylesie, dolinę Przyleskiego Potoku.

Bezpośrednio na obszarze opracowania miejscowego planu występują przede wszystkim użytkowane rolniczo grunty rolne, zatem dominującą grupą zbiorowisk roślinnych są tu zespoły segetalne towarzyszące uprawom rolnym oraz chwasty. W części północno-zachodniej oraz południowo-wschodniej i wschodniej występują niewielkie fragmenty zadrzewień, częściowo o charakterze lasów (lasy gospodarcze, własność gminy, gatunek panujący – olsza). Zadrzewienia występują także wzdłuż przebiegającej centralnie drogi polnej oraz w formie niewielkiego zbiorowiska we wschodniej części. Świat zwierząt ogranicza się tu do gatunków typowych dla ekosystemów rolniczych. Prawdopodobnie obszar planu stanowi także miejsce żerowania dla zwierząt zamieszkujących pobliski większy kompleks leśny, częściowo stanowiący rezerwat przyrody. Występowanie w sąsiedztwie niewielkich cieków wodnych, w tym o charakterze rowów melioracyjnych, może sprzyjać występowaniu typowych dla ekosystemów wodnych gatunków zwierząt, jednak najcenniejsze na terenie gminy tego typu ekosystemy znajdują się w znacznej odległości od granic opracowania planu.

2.10. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.

Zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym, na terenie gminy Olszanka występują siedliska przyrodnicze podlegające w Polsce ochronie. Są to:

- grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum betuli* - występuje w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie Przylesie i na południe od Michałowa;
- łęg lesionowo-wiązowy *Ficario-Ulmetum* - występuje w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie Przylesie oraz na południe od Michałowa;

- łąg lesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum* (*Circae-Alnetum*) - występuje na niewielkich powierzchniach w miejscach zabagnionych, przede wszystkim w dolinie Pępickiego Potoku i Przyleskiego Potoku oraz w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia.

Na terenie gminy stwierdzono także występowanie chronionych i rzadkich gatunków roślin. Część z nich znalazła się na regionalnej „Czerwonej liście roślin naczyniowych Górnego Śląska” (Parusel i in. red. 1996) oraz wojewódzkiej „Czerwonej liście roślin zagrożonych w województwie opolskim”.

Występuje tu 12 gatunków objętych ochroną gatunkową. Są to:

- chronione ściśle:
 - Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine* (kilkadziesiąt osobników rośnie w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie),
 - Lilia złotogłów *Lilium martagon* (kilkanaście osobników rośnie w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia),
 - Podkolan biały *Platanthera bifolia* (kilkanaście osobników rośnie w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie),
 - Wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum* (kilkadziesiąt osobników rośnie w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie i na południe od Michałowa),
- chronione częściowo:
 - Barwinek pospolity *Vinca minor* (występuje nielicznie w kompleksie leśnym na zachód od Przylesia),
 - Bluszcz pospolity *Hedera helix* (występuje nielicznie w kompleksach leśnych na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie i na południe od Michałowa),
 - Grażel żółty *Nuphar lutea* (występuje nielicznie w cieku na południe od Michałowa),
 - Kalina koralowa *Viburnum opulus* (pojedyncze krzewy rosną w zaroślach nad brzegiem Nysy Kłodzkiej),
 - Konwalia majowa *Convallaria majalis* (występuje nielicznie w kompleksach leśnych na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie i na południe od Michałowa),
 - Kopytnik pospolity *Asarum europaeum* (występuje nielicznie w kompleksach leśnych na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie i na południe od Michałowa),
 - Kruszyna pospolita *Frangula alnus* (występuje bardzo rzadko na skrajach lasu i w zaroślach),
 - Przytulia wonna *Galium odoratum* (występuje nielicznie w kompleksach leśnych na zachód od Przylesia, m.in. w rezerwacie i na południe od Michałowa).

Na uwagę zasługują również występujące tu gatunki rzadkie w skali województwa i regionu. Najciekawsze z nich to:

- Rzęśl hakowata *Callitriche hamulata* (występuje nielicznie w cieku na południe od Michałowa),
- Siedmiopalecchnik błotny *Comarum palustre* (występuje nielicznie na podmokłych łąkach i trzcinowiskach w dolinie Przyleskiego Potoku.).

Bezpośrednio na obszarze opracowania, ani w jego pobliżu nie występują obecnie żadne formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 - 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Źródła nie wskazują również na występowanie cennych siedlisk, chronionych gatunków, korytarzy ekologicznych, czy obszarów proponowanych do objęcia ochroną.

2.11. KRAJOBRAZ

Krajobraz obszaru opracowania jest bardzo mało zróżnicowany. Posiada cechy krajobrazu terenów otwartych, użytkowanych rolniczo, podobnie jak przeważająca część jego najbliższego otoczenia. Brak jest tu jakiegokolwiek zabudowy. Elementem dość znacząco oddziałującym w analizowanym kontekście jest przebiegająca po południowo-zachodniej stronie autostrada A4 oraz zlokalizowany na zachód od granic opracowania węzeł drogowy, łączący autostradę z drogami wojewódzkimi nr 401 i 403. Tereny do niego przyległe zagospodarowane są usługami, parkingami i innymi funkcjami związanymi z obsługą podróżnych.

2.12. ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie opracowania wyróżnia się dwa stanowiska archeologiczne:

- na dz. nr: 856/1 – stanowisko nr 87-31/11 – dwa ślady osadnictwa, kultura łużycka oraz nieznana, materiał masowy: 1 fragment naczynia i 1 fragment żuźla),

- na dz. nr: 842 – stanowisko nr 87-32/4 – stanowisko produkcyjne (b.d. odnośnie kultury, chronologii i materiału masowego; dane archiwalne: wyorane skupiska przepalonego calca o średnicy ok. 1 m ułożone w rząd na linii N-S na odc. o długości ok. 30 m).

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Na analizowanym obszarze obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które zostały wymienione w pkt 1.1. Obowiązująca dotychczas w północno-zachodniej części zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej w rejonie węzła autostradowego „Przylesie” we wsi Przylesie, przyjęta uchwałą Nr XXVII/172/2009 Rady Gminy Olszanka z dnia 30 marca 2009 r. przewidywała drogę publiczną, która z uwagi na inne rozwiązanie komunikacyjne projektowane w trybie „specustawy drogowej” nie miała uzasadnienia. Wobec powyższego przywrócone zostało przeznaczenie zgodne ze stanem faktycznym, tj. tereny rolnictwa z zakazem zabudowy oraz teren lasu. Natomiast w odniesieniu do przeważającej części obszaru opracowania obowiązująca tu zmiana planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka, obejmująca tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej w rejonie węzła autostradowego „Przylesie”, przyjęta uchwałą Nr XXX/297/2002 Rady Gminy w Olszance z dnia 22 marca 2002 r., przewidywała również głównie tereny związane z aktywnością gospodarczą.

W związku z powyższym ocenia się, że w okolicznościach braku realizacji ustaleń projektu planu, zmiany stanu środowiska byłby analogiczne, jak w sytuacji jego konsumpcji, tj. realizowane byłyby ustalenia planów dotychczas obowiązujących. Istnieje również możliwość, że brak realizacji projektu mpzp skutkowałby spowolnieniem tempa działań inwestycyjnych, gdyż fakt podjęcia nowej procedury świadczy o tym, że ustalenia obowiązującego mpzp nie wpisują się w pełni w aktualne zapotrzebowania inwestycyjne. Wówczas środowisko przyrodnicze pozostałoby w obecnej lub zbliżonej do obecnej formie, ze znacznym udziałem niezabudowanych terenów rolnych o przeważnie pozytywnym wpływie na środowisko przyrodnicze (a przynajmniej zdecydowanie mniej negatywnym niż w przypadku terenu produkcyjno-usługowych). Jednocześnie należy podkreślić, że założenie jego całkowitej niezmienności w przypadku dotychczasowego użytkowania jest nierealne, niemniej nie przewiduje się, aby dla przedmiotowego terenu zmiany te miały charakter istotnie negatywny.

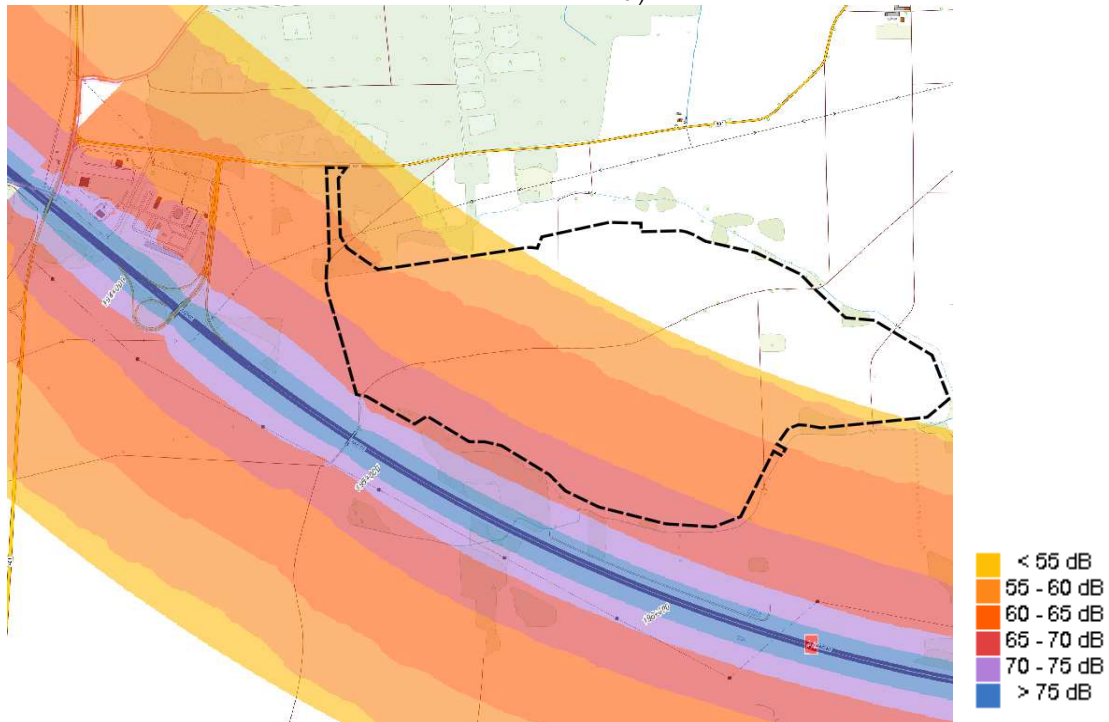
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach opracowania oraz w jego bliskim sąsiedztwie nie występują żadne formy ochrony przyrody zgodne z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zatem nie wyróżnia się dotyczących ww. obszarów problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu.

Wśród innych występujących na przedmiotowym obszarze problemów ochrony środowiska wymienia się jedynie zanieczyszczenie hałasem, w szczególności autostrady A4 oraz dróg wojewódzkich.

Z mapy imisyjnej wynika, że przeważająca część obszaru opracowania znajduje się w zasięgu oddziaływania akustycznego ze strony autostrady A4. Najbardziej narażone są oczywiście tereny w jej najbliższym sąsiedztwie (LDWN = 65-70 dB), następnie część centralna – LDWN=60-65 dB oraz LDWN=55-60 dB. Wschodnia oraz północno-wschodnia część terenu planu zlokalizowana jest już poza zasięgiem oddziaływania hałasu ze strony autostrady, jednak należy pamiętać, że na północ od jego granic biegnie droga wojewódzka nr 401, która również stanowi źródło tego typu uciążliwości. Ze względu na brak mapy akustycznej dla drogi wojewódzkiej, nie jest znany jego dokładny zasięg oraz natężenie.

Rysunek 7 Obszar opracowania na tle mapy imisyjnej - wskaźnik LDWN na podkładzie mapy bdot10k (źródło mapy imisyjnej:
http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/wmspub/guest/AK_2a_Mapa_imisji_Ldwn_oraz_zagr_spec/MapServer/WMSServ
er)



Projektowany kształt struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru opracowania planu w zakresie przeznaczeń terenów powinien uwzględniać uciążliwości związane z emisją hałasu – zarówno ze strony autostrady A4, jak i drogi wojewódzkiej nr 401. Dodatkowo należy pamiętać, że drogi wysokich klas technicznych emitują znaczne ilości spalin oraz stanowią źródło wibracji.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1. WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Na terenie planu brak jest większych cieków wyróżnionych, poza niewielkim fragmentem cieku „Skoczek” oraz poza rowem melioracyjnym w północnej części. Powyższe sprawia, że wpływ ustaleń planu na ten komponent środowiska z założenia będzie niewielki.

Niezależnie od powyższego, projekt nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na pogorszenie jakości wód powierzchniowych. Powstanie nowej zabudowy spowoduje znaczne zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. W zakresie odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych projekt planu odwołuje się do przepisów odrębnych, które to w przypadku braku sieci kanalizacji sanitarnej, dopuszczają najmniej korzystne z punktu widzenia ochrony środowiska zbiorniki bezodpływowe – tzw. „szamba” (jako jedno z możliwych rozwiązań obok kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków i jako rozwiązanie tymczasowe - do czasu budowy sieci kanalizacyjnej). Jednocześnie mało prawdopodobne jest, żeby na rozległych terenach przemysłowo-usługowych korzystano ze zbiorników bezodpływowych. Jest to rozwiązanie sprawdzające się przy niewielkiej ilości odprowadzanych ścieków (domy jednorodzinne, niewielkie zakłady).

Ponadto w obowiązującej niezależnie od przedmiotowego planu uchwale dot. ustalenia szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku w gminie, występuje zapis nakazujący właścicielom nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe opróżnianie ich z częstotliwością dostosowaną do pojemności tych zbiorników i ilości ścieków, tak aby nie dopuszczać do ich przepełnienia. Niemniej należy pamiętać, że skuteczność ww. nakazów w dużej mierze zależy od skuteczności systemu kontroli i monitoringu – są to zagadnienia wykraczające poza kompetencje miejscowego planu.

Ocenia się, że tereny „otwarte” (RN, WS, L, ZN), pomimo niewielkiej powierzchni, będą miały korzystny wpływ na wody powierzchniowe.

5.2. WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Wpływ na wody podziemne związany z odprowadzaniem ścieków z terenów, dla których projekt przewiduje możliwość realizacji zabudowy – analogicznie jak w pkt 5.1.

Wprowadzenie nowej zabudowy oraz innych form zagospodarowania będzie skutkować zwiększeniem powierzchni uszczelnionych i - co za tym idzie - ograniczeniem możliwości zasilania wód gruntowych oraz zmianą stosunków wodnych, jednak bez istotnego wpływu na stan środowiska (zmiany naturalnego spływu wód wywołane przez człowieka i spowodowane najczęściej działaniem związanym z robotami budowlanymi na nieruchomościach, tj. nawożeniem znacznej ilości ziemi na działkę lub jej wywożeniem, przez co woda spływa lub odpływa z gruntów sąsiednich powodując lokalne uciążliwości). Źródłem zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi mogą być również tereny istniejących i projektowanych dróg, jednak projekt ten element zagospodarowania jedynie sankcjonuje. Na terenach przemysłowo-usługowych zapewne dojdzie do wydzielenia dodatkowo dróg wewnętrznych oraz parkingów, które również są potencjalnym źródłem zanieczyszczeń.

Projekt nie powinien przyczynić się do nieosiągnięcia celów środowiskowych przez wymienioną już wcześniej JCWPd, niemniej potencjalnym zagrożeniem mogą być tutaj liniowe ogniska zanieczyszczeń w postaci dróg obciążonych znacznym natężeniem ruchu (głównie autostrada A4 i drogi wojewódzkie zlokalizowane w sąsiedztwie planu), choć należy pamiętać, że stanowią one elementy istniejące, oddziałujące niezależnie od faktu uchwalenia planu, choć natężenie ruchu na nich może ulec zwiększeniu w związku z realizacją ustaleń planu.

5.3. WPŁYW NA KLIMAT

Przewiduje się, że potencjalny wpływ na powietrze atmosferyczne – a co za tym idzie – na lokalny klimat w przypadku powstawania nowej zabudowy bądź realizacji innych form zagospodarowania, będzie związany z emisją szkodliwych substancji podczas prowadzenia robót budowlanych (uciążliwość tymczasowa, która ustanie po zakończeniu prac). W kontekście użytkowania zabudowy oraz prowadzenia przewidzianej na danym terenie działalności, zagrożenie ze strony obiektów przemysłowo-usługowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska, ponadto objęte są bieżącym systemem monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, choć znaczenie ma tu również proces uzyskiwania wszelkich pozwoleń, a także później właściwe użytkowanie urządzeń. Należy prognozować, że na skutek budowy obiektów przemysłowo-usługowych nie wystąpią znaczące przekroczenia norm, co gwarantują wymagania prawa ochrony środowiska.

Zainwestowanie powierzchni planu poprzez wprowadzenie nowej zabudowy może wpłynąć na modyfikację lokalnego klimatu, szczególnie w odniesieniu do pola wiatru, przewietrzania i średniej temperatury powietrza. Docelowo przy planowanej intensywności zabudowy i maksymalnej wysokości zabudowy oraz obiektów wynikających z procesów technologicznych, jak również usunięciu istniejącej roślinności, na części terenu okresowo może dojść do nasilenia zjawisk charakterystycznych dla miejskiej wyspy ciepła (przesuszenie powietrza, spadek ilości tlenu).

Oddzielny problem dotyczy emisji spalin, związanych ruchem komunikacyjnym przenoszonym głównie przez drogi publiczne o wyższych klasach technicznych, obciążonych znacznym natężeniem ruchu. Dotyczy to głównie autostrady A4 i dróg wojewódzkich zlokalizowanych w sąsiedztwie planu. Należy mieć na uwadze, że jest to element oddziałujący na klimat niezależnie od faktu realizacji mpzp, choć przewidziane nowe tereny głównie przemysłowo-usługowe prawdopodobnie zwiększą natężenie ruchu na tych drogach oraz w ramach pozostałych projektowanych dróg publicznych i wewnętrznych.

Tereny RN, WS, L i ZN o niewielkim udziale w całkowitej powierzchni planu mimo wszystko wpłyną w pewnym stopniu pozytywnie na lokalny klimat. Podkreślenia wymaga przede wszystkim klimatotwórcza rola lasów. Choć na terenie planu jest to zaledwie jeden mały kompleks, to mimo wszystko zadrzewienia leśne wpływają na temperaturę powietrza, wilgotność atmosfery, ilość opadów atmosferycznych, zawartość w atmosferze gazów, odpowiedzialnych za efekt cieplarniany lub/ oraz na amplitudę wartości poszczególnych cech klimatu (klimatotwórcze funkcje lasu). Na północ od obszaru planu znajduje się większy kompleks leśny.

W szerszej – regionalnej skali, realizacja ustaleń planu nie będzie miała istotnego wpływu na klimat, jednak spowoduje częściowe przekształcenie lokalnego topoklimatu z topoklimatu terenów użytkowanych rolniczo (o dobrym przewietrzaniu, słabym zakryciu gruntu, zmieniającym się z roku na rok składzie gatunkowym roślin) na topoklimat terenów zurbanizowanych. Zwarte powierzchnie zabudowy, utwardzone place i drogi, charakterystyczne dla terenów przemysłowo-usługowych, łatwiej nagrzewają się w ciągu dnia, co powoduje podniesienie temperatury powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery.

5.4. WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Budowa nowych obiektów o charakterze produkcyjno-usługowym może wpłynąć na przekształcenie powierzchni terenu, nie będzie on jednak miało charakteru znaczących zmian. Projekt planu nie przewiduje realizacji wielkoskalowych przedsięwzięć, takich jak drogi wysokich klas, składowiska odpadów, odkrywkowe kopalnie czy inne obiekty, których budowa związana jest z przemieszczaniem znacznej ilości mas ziemnych. Niemniej realizacja zabudowy będzie wiązała się ze zmianami powierzchni, przekształcaniem gruntów, plantowaniem itp., zatem można prognozować, że obecne ukształtowanie terenu ulegnie częściowej (tj. głównie na obszarach przewidujących zabudowę) zmianie.

Zmiany powierzchni ziemi należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji, jednocześnie jednak nie powodujące znaczących przekształceń morfologii terenu.

5.5. WPŁYW NA GLEBY

Dla obszarów, na których zostaną prowadzone prace budowlane, dążące do wzniesienia nowego obiektu lub realizacji innego typu zagospodarowania zostanie usunięta wierzchnia warstwa gleby, co wpłynie na jej całkowite zniszczenie. Zagrożenie względem jakości gleb potencjalnie stanowi możliwość stosowania szamb (analizy tego zagrożenia dokonano w pkt 5.1. i 5.2.). Źródłem zanieczyszczeń mogą być również tereny istniejących dróg – głównie A4 i drogi wojewódzkie (poza obszarem mpzp) oraz ew. nowych dróg publicznych i wewnętrznych oraz parkingów na terenach produkcyjno-usługowych (substancje ropopochodne).

Realizacja planu nie będzie skutkowała koniecznością uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz leśnych na cele nieleśne. Część występujących na terenie planu gruntów rolnych posiada III klasę bonitacyjną, zgodna na ich przeznaczenie na cele nierolnicze została uzyskana w trakcie procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przyjętego uchwałą Nr XXX/297/2002 z dnia 22 marca 2002 r. Podobnie część występujących gruntów leśnych. W północno-zachodniej części obszaru planu utrwała się istniejące grunty rolne i leśne.

5.6. WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Na analizowanym obszarze nie występują złoża kopalin, obszary i tereny górnicze, zatem nie przewiduje się żadnego wpływu.

5.7. WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Wprowadzenie nowej zabudowy oraz innych form zagospodarowania w miejscach, które na dzień dzisiejszy funkcjonują jako tereny rolne (częściowo z zadrzewieniami), spowoduje zmiany w środowisku roślinnym, wyrażające się m.in. usunięciem części istniejącej roślinności. Zabudowanie terenów dotąd „otwartych” będzie również skutkowało ograniczeniem zasięgu żerowania i bytowania dzikich zwierząt. Rozwój urbanizacji wiąże się również z czasową emisją szkodliwych substancji do atmosfery, a tym samym oddziaływaniem na zwierzęta i roślinność, na które w sposób negatywny wpłynie także ingerencja w wierzchnią warstwę gleby. Ewentualne tereny zieleni towarzyszącej zabudowie przemysłowej i usługowej prawdopodobnie zostaną ukształtowane głównie w oparciu o gatunki roślin ozdobnych i odpornych na warunki lokalne, co będzie miało negatywny wpływ na różnorodność biologiczną obszaru.

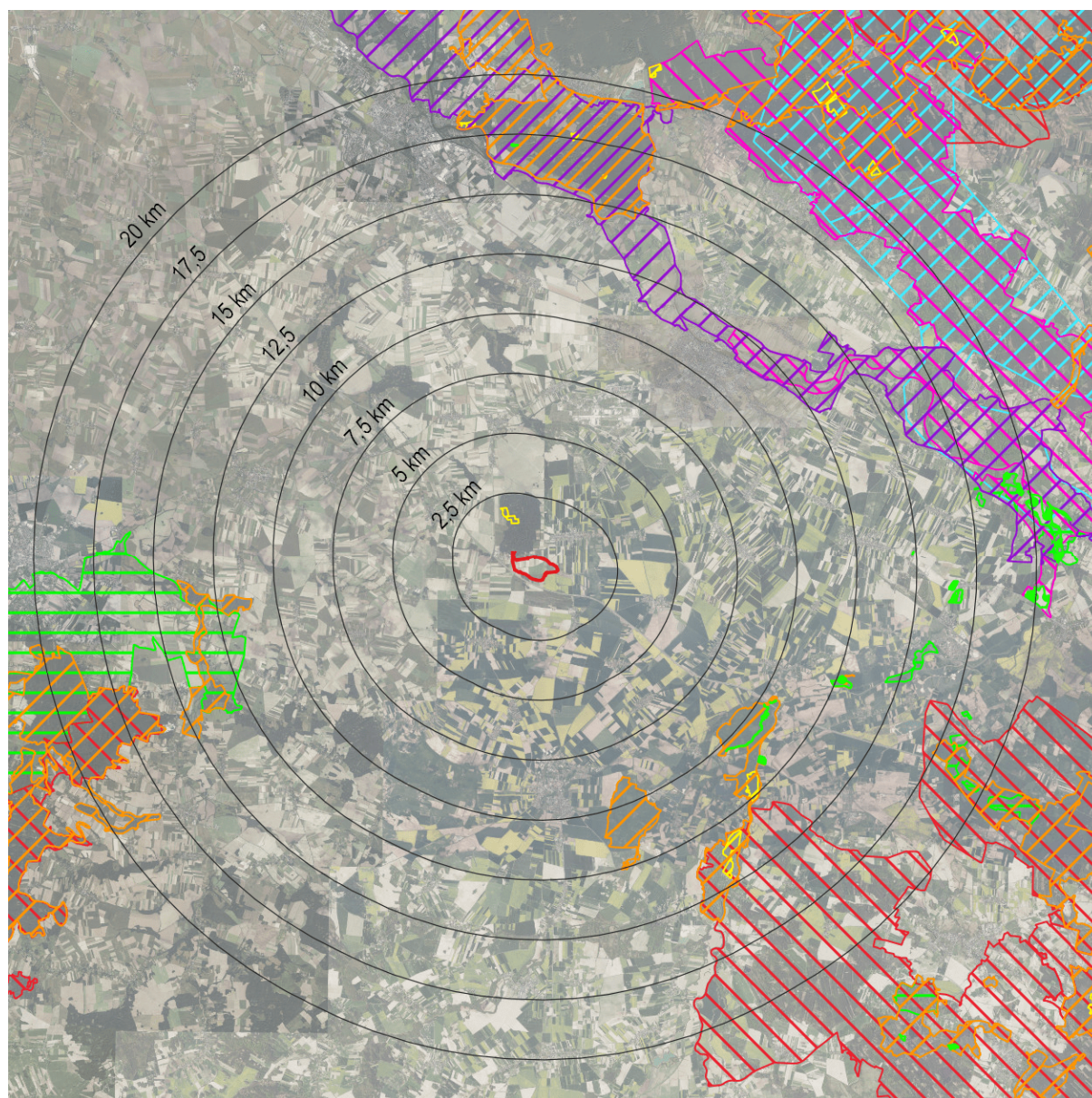
W projekcie przewidziano tereny zielone (RN, L, ZN), których wpływ na środowisko przyrodnicze należy ocenić jako pozytywny (będą one stanowić pewnego rodzaju przeciwwagę dla terenów zurbanizowanych), choć mało znaczący – ze względu na niewielki udział w jego całkowitej powierzchni.

Z uwagi na brak w granicach opracowania cennych siedlisk przyrodniczych oraz jakichkolwiek form ochrony przyrody, a także korzyści ekologicznych w rozumieniu ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.








5.8. WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.

Bezpośrednio na obszarze opracowania, ani w jego pobliżu nie występują obecnie żadne formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 - 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.). Źródła nie wskazują również na występowanie cennych siedlisk, chronionych gatunków, korzyści ekologicznych, czy obszarów proponowanych do objęcia ochroną.

Rysunek 8 Obszar opracowania w relacji do obszarowych form ochrony przyrody oraz korytarzy ekologicznych wraz z legendą
(opracowanie własne na tle ortofotomapy, źródło mapy: www.geoportal.gov.pl)



LEGENDA:

-  Granica obszaru objętego mpzp
-  Rezerwat przyrody
-  Park Krajobrazowy
-  Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy
-  Obszar Chronionego Krajobrazu
-  SOO Natura 2000
-  OSO Natura 2000
-  Użytek ekologiczny
-  Korytarz ekologiczny

Zgodnie z powyższym rysunkiem w buforze do 2,5 km od granic obszaru opracowania znajduje się jedynie rezerwat przyrody „Przylesie”, natomiast w odległości do 10 km występują fragmenty SOO Natura 2000 „Karszówek”, oraz „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej”, jak również Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wzgórza Strzełińskie”.

Wzdłuż Potoku Przyleskiego jako korytarza ekologicznego w PZPW Opolskiego zaprojektowany został OChK „Dolina Przyleskiego Potoku” i jest to najbliższej położona projektowana forma ochrony przyrody względem granic obszaru planu (rysunek poniżej).

Rysunek 9 Obszar opracowania na tle fragmentu załącznika graficznego do Opracowania
Ekofizjograficznego Woj. Opolskiego.



5.9. WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Największe zmiany przewiduje się na obszarach funkcjonujących obecnie jako „otwarte” (tj. głównie rolne), dla których plan wprowadza tereny związane z zabudową przemysłowo-usługową. Powyższe będzie skutkowało przekształceniem krajobrazu terenów „otwartych” w kierunku zurbanizowanych – przemysłowo-usługowych. Projekt planu przewiduje ustalenia m.in. z zakresu wysokości i rodzaju zabudowy oraz koloru pokrycia dachu, które pozwolą na kształtowanie tych terenów w sposób jak najbardziej harmonijny, współgrający z otoczeniem oraz nie oddziałujący w sposób negatywny na krajobraz.

Wobec powyższego w ujęciu ogólnym na skutek realizacji mpzp nie przewiduje się pogorszenia jakości krajobrazu (a jedynie jego istotne przekształcenie), do czego przyczynią się również określone w części tekstowej wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego. Pomimo stwierdzonego wpływu na krajobraz należy mieć na uwadze, że teren ten już od dawna w sensie prawnym (obowiązujące mpzp) funkcjonuje jako zurbanizowany o charakterze przemysłowo-usługowym. Niemniej z uwagi na fakt, że obecnie jest on niemal całkowicie niezabudowany, to skalę ww. zmian ocenia się jako stosunkowo dużą.

Dawniej tereny przemysłowo-usługowe ze względu na technologie, które były wówczas w użyciu oraz brak dbałości o oszczędne korzystanie z terenu cechowały się negatywnym oraz „agresywnym” wpływem na krajobraz. Obecnie są one realizowane w sposób minimalistyczny, co wynika m.in. z ekonomii. Zwykle zabudowują je obiekty typowe, które zostały ukształtowane na skutek wieloletnich prac architektów i budowniczych, uwzględniających istnienie najlepszych dostępnych praktyk, z zastosowaniem stonowanej kolorystyki i oszczędnych form.

Dla przedmiotowego obszaru nie sporządzono dotąd audytu krajobrazowego określającego krajobrazy priorytetowe oraz wnioski i rekomendacje wynikające z jego rozstrzygnięć, w związku z czym w przedmiotowym planie nie wprowadzono ustaleń w tym zakresie.

5.10. WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Plan wyznacza do ochrony dwa stanowiska archeologiczne oraz strefę ochrony archeologicznej. W obrębie stanowisk archeologicznych należy uwzględnić wymogi wynikające z przepisów odrębnych. W granicach strefy ochrony archeologicznej dla inwestycji związanych z pracami ziemnymi należy przeprowadzić badania archeologiczne, zgodnie z przepisami odrębnymi, a dla nowoodkrytych stanowisk należy przeprowadzić ratownicze badania archeologiczne jak dla stanowisk rozpoznanych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Poza wyżej wymienionymi w granicach planu miejscowego nie występują inne zabytki, w tym kubaturowe, ani dobra kultury współczesnej. Biorąc pod uwagę ww. ustalenia planu realizacja ustaleń planu nie powinna mieć negatywnego wpływu na zabytki.

5.11. WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.11.1. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Przewiduje się, że potencjalny wpływ w przypadku powstawania nowej zabudowy bądź realizacji innych form zagospodarowania, będzie związany z emisją szkodliwych substancji podczas prowadzenia robót budowlanych (uciążliwość tymczasowa, która ustanie po zakończeniu prac). W kontekście użytkowania zabudowy oraz prowadzenia przewidzianej na danym terenie działalności, nie przewiduje się zagrożenia ze strony obiektów przemysłowo-usługowych, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska, ponadto objęte są bieżącym systemem monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, choć znaczenie ma tu również proces uzyskiwania wszelkich pozwoleń, a także później właściwe użytkowanie urządzeń. Należy prognozować, że na skutek budowy obiektów przemysłowo-usługowych nie wystąpią znaczące przekroczenia norm, co gwarantują wymagania prawa ochrony środowiska.

Oddzielny problem dotyczy emisji spalin, związanych ruchem komunikacyjnym przenoszonym głównie przez drogi publiczne o wyższych klasach technicznych, obciążonych znacznym natężeniem ruchu – w sąsiedztwie planu są to autostrada A4 oraz drogi wojewódzkie. Podkreślenia wymaga, że stanowią one stan istniejący, zatem nie są źródłem zupełnie nowych zanieczyszczeń, jednak z uwagi na fakt, że projekt przewiduje nowe tereny przemysłowo-usługowe, to natężenie ruchu na tych odcinkach prawdopodobnie zwiększy się, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia problemu emisji.

Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami – bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywał będzie obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania.

5.11.2. KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W ust. 2 ww. artykułu pojawia się nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

W sąsiedztwie obszaru planu występuje autostrada A4 wraz węzłem „Brzeg” oraz drogi wojewódzkie, które mogą mieć wpływ na pogorszenie jakości klimatu akustycznego. Z uwagi na fakt, że projekt przewiduje nowe tereny przemysłowo-usługowe, to natężenie ruchu na tych odcinkach prawdopodobnie zwiększy się, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia problemu związanego z hałasem. Dla istniejących i projektowanych dróg o niskich klasach technicznych oraz dróg wewnętrznych nie przewiduje się znacznego oddziaływania.

Nie ulega wątpliwości, że zagęszczenie zabudowy spowoduje pogorszenie jakości klimatu akustycznego. Jego skalę ocenia się jako typową dla terenów zurbanizowanych – przemysłowo-usługowych. W związku z charakterem projektowanych w planie funkcji przemysłowo-usługowych mogą wystąpić uciążliwości, które będą wynikały z trybu pracy samych obiektów, czyli np. hałas na skutek zwiększonego ruchu pojazdów należących do pracowników, czy samochodów dostawczych, bądź hałas, który powodować będzie działalność realizowana w ramach niektórych usług i przemysłu. Wystąpienie tych zjawisk jest możliwe, jednakże bardzo trudne do oszacowania, gdyż na etapie sporządzania miejscowego planu nie są znane szczegółowe charakterystyki większości możliwych do realizacji przedsięwzięć.

Na etapie realizacji nowej zabudowy lub innych form zagospodarowania, emisja hałasu może wiązać się z również prowadzeniem robót budowlanych, jednak będzie ona miała charakter chwilowy.

Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości. Wśród nich wyróżnia się m.in. prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, czy odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu. W projekcie planu nie występują tereny chronione akustycznie. Projekt planu zakazuje lokalizowania usług związanych ze stałym lub czasowym pobylem dzieci lub młodzieży oraz pomocy społecznej z zakwaterowaniem, które to są chronione akustycznie.

W związku z charakterem poszczególnych terenów oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.11.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w środowisku są m.in. linie elektroenergetyczne oraz obiekty radiokomunikacyjne (w tym m.in. stacje bazowe telefonii komórkowych). Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na organizmy jest zależne od częstotliwości i natężenia tych pól. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Poziomy PEM zmierzone w latach 2017–2019 w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska nie przekraczały dopuszczalnych poziomów dla pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomimo niskich poziomów PEM zmierzonych w ww. okresie, widoczny jest sukcesywny wzrost mierzonych wartości, a analiza wyników zarejestrowanych powyżej dolnego progu czułości sondy, w poszczególnych punktach z każdego cyklu, potwierdza tę tendencję. W związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia* wprowadzającego zwiększone normy dla poziomów pól elektroenergetycznych w środowisku prognozuje się, że mimo rozwoju sieci telekomunikacyjnych nie będzie przekroczeń wartości PEM w środowisku w kolejnych latach.

W zasięgu opracowania nie występują maszty telekomunikacyjne. Najbliższy znajduje się we wsi Jankowice Wielkie (Paly, TMobile, Orange). Brak jest również istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia ludzi linii energetycznych wysokich napięć.

Oddziaływanie pola elektrycznego i magnetycznego na organizmy żywe jest warunkowane wieloma czynnikami, a przede wszystkim [Siemiński 1994]: rodzajem tych pól, wielkością ich natężeń, charakterem zmienności w czasie, elektrycznymi własnościami samego organizmu. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat przeprowadzono wiele badań nad różnymi aspektami oddziaływania pól EM na materiały biologiczne. Większość doświadczeń przedstawia jednak skutki biologiczne jako zjawisko bez określenia ryzyka dla zdrowia człowieka. Wynika to między innymi z faktu, że organizm ludzki wykazuje bardzo duże zróżnicowanie w reagowaniu na podwyższone natężenie pól elektrycznych wielkiej częstotliwości.

Stacje bazowe telefonii komórkowej są źródłami pól elektromagnetycznych o częstotliwościach z zakresów 450 MHz, 900 MHz, 1800 MHz i 2100 MHz. Pola elektromagnetyczne o takich częstotliwościach są wykorzystywane do łączności pomiędzy stacjami bazowymi a abonentami sieci. Przesył informacji (danych) pomiędzy stacjami bazowymi sieci komórkowych odbywa się m.in. poprzez łącza radioliniowe. Łącza radioliniowe używają pól elektromagnetycznych o częstotliwościach od kilku do kilkudziesięciu gigaherców (GHz). Poziomy pól elektromagnetycznych w otoczeniu stacji bazowych są zależne od charakterystyk technicznych sprzętu nadawczego, a zwłaszcza mocy nadajników, charakterystyk promieniowania anten oraz sposobów rozmieszczenia tych anten. Poziomy te można wyznaczać zarówno obliczeniowo jak też i pomiarowo. Z technik obliczeniowych korzysta się z reguły na etapach planowania lokalizacji stacji bazowych. Techniki pomiarowe są wykorzystywane podczas kontroli, której celem jest sprawdzenie czy w otoczeniu stacji bazowych nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych. Metody pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych występujących w otoczeniu stacji bazowych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobów sprawdzania tych poziomów (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2630). Warunkiem dopuszczenia stacji bazowej do użytkowania jest dotrzymanie standardów jakości środowiska określonych także w tym rozporządzeniu. Niestety dane odnośnie wyników pomiarów dla konkretnych stacji bazowych nie są dostępne, jednak spełnianie przez stację wymogów prawnych powinno skutecznie chronić ludność przed niepożądanym oddziaływaniem promieniowania od urządzeń nadawczych. W świetle obecnej wiedzy pola elektromagnetyczne o częstotliwościach telefonii komórkowej nie są klasyfikowane w żadnej z trzech grup czynników karcinogennych: karcinogeny, prawdopodobnie karcinogenne lub przypuszczalnie karcinogenne. Brak też potwierdzenia

naukowego ryzyka wystąpienia nerwicy, choroby wrzodowej czy innych schorzeń u osób poddanych oddziaływaniu pól elektromagnetycznych.

Projekt planu uwzględnia istniejącą linię elektroenergetyczną średniego napięcia. W ciągu jej przebiegu nie występuje żadna zabudowa.

*Dnia 1 stycznia 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. poz. 2448), które określiło dla częstotliwości z zakresu 2 - 300 GHz dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego (PEM) do 10 W/m² (gęstość mocy) i 61 V/m (składowa elektryczna). Dotychczas dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego, dotyczący częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz, obejmujący sieci komórkowe, wynosił 0,1 W/m². Oznacza to zatem stukrotne zwiększenie dopuszczalnego natężenia PEM.

Projekt planu nie przewiduje odrębnych zapisów dotyczących lokowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, stojącymi poza kompetencjami planowania przestrzennego. Jest to zgodne z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 733 ze zm.). Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.11.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Na skutek realizacji nowej zabudowy ilość powstających odpadów niewątpliwie wzrośnie, jednak przyrost ten nie będzie szczególnie znaczący. Dodatkowo będą one zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, stojącymi poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jak również odpowiednie uchwały Rady Gminy. Nie ma zatem potrzeby, ani delegacji ustawowej do regulowania tego zagadnienia postanowieniami miejscowego planu, które wykládają, by kwestie te rozwiązywane były zgodnie ze stosownymi aktami prawnymi z zakresu gospodarki odpadami.

5.11.5. TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

W granicach opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie występują zjawiska powodziowe.

5.11.6. ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Na analizowanym terenie nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu ze względu na swoją skalę oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4 zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności zaproponowano:

- zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie ścieków bytowych i przemysłowych, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w sposób zgodny z przepisami odrębnymi;
- realizację zasilania w energię elektryczną kablami ziemnymi lub sieciami napowietrznymi;
- zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej z dopuszczeniem stosowania indywidualnych zbiorników z gazem płynnym;
- indywidualne i zbiorowe zaopatrzenie w energię ciepłą;
- nakaz uwzględnienia wymogów uchwały Sejmiku Województwa Opolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa opolskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- utrzymanie czystości i porządku w gminie zgodnie z przepisami odrębnymi;
- nakaz utrzymania standardów emisyjnych przez nowe obiekty budowlane, zgodnie z przepisami odrębnymi;

- w zakresie odnawialnych źródeł energii na terenach U-P dopuszczenie realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w zakresie energii promieniowania słonecznego – wolno stojących oraz aerotermalnej o mocy zainstalowanej nieprzekraczającej – 500 kW;
- w zakresie odnawialnych źródeł energii brak ograniczeń w zakresie realizacji mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych oraz innych niż wolno stojących urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w zakresie energii promieniowania słonecznego o dowolnej mocy zainstalowanych na terenach, na których przewidziana jest w planie miejscowym możliwość lokalizowania budynków;
- zakaz lokalizowania zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR), w rozumieniu przepisów odrębnych;
- zakaz lokalizowania działalności usługowych i produkcyjnych zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych;
- wprowadzono minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej o wartości – 10%.

W projekcie mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej, której zakres może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 Prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter planu oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska, w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000.

Tak na terenach objętych planem, jak i w ich pobliżu nie występują obszary Natura 2000, a przedmiotowy projekt nie wprowadza funkcji, które mogłyby oddziaływać na ich cele, przedmiot ochrony i integralność, stąd nie zachodzi konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

Ponadto zakres rozwiązań alternatywnych determinowany jest w istotnym stopniu celem projektowanego dokumentu, określonym w pkt 1.4. niniejszej prognozy. W takim przypadku trudno o sformułowanie alternatywnych rozwiązań pozwalających na realizację celu projektowanego dokumentu. Plan miejscowy nie określa szczegółowego sposobu realizacji dopuszczanych inwestycji. Przedmiotem rozwiązań alternatywnych w przypadku planu miejscowego może być tylko kwestia alternatywnego przeznaczenia terenu, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu, przy założeniu zachowania celu, jaki realizować ma konkretny plan miejscowy. Ponadto należy mieć na uwadze konieczność uwzględnienia ustaleń dokumentu nadrzędnego, jakim jest Studium, co w znacznym stopniu ogranicza rozwiązania alternatywne.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu).

Do metod analizy skutków realizacji postanowień planistycznych generalnie należeć może:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów lub ich zmianę i gromadzenie materiałów z nimi związanych;
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych;
- ocena rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, rozwoju budownictwa, przemian struktury agrarnej, powierzchni urządzonych terenów zieleni i wzrostu lesistości),
- kontrola stanu jakościowego wód podziemnych (2 razy w roku),
- pomiar emisji niskiej (w okresie sezonu grzewczego i najintensywniejszego użytkowania traktów komunikacyjnych) w sąsiedztwie skupisk zabudowy mieszkaniowej).

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, wpływ ustaleń projektu tego planu na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska, obszarach występowania przekroczeń, występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w Raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji. Źródłami danych w tym zakresie mogą

też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia), czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto w zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są: jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz inne, jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów tej dziedziny (np. IMGW, Wody Polskie).

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4, do sporządzenia którego przystąpiono na podstawie uchwały Nr LIII/318/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 22 lutego 2023 r. Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń analizowanego dokumentu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Celem jego sporządzenia jest stworzenie kontekstu prawnego dla przyszłych inwestycji, adekwatnego do aktualnych potrzeb. Ponadto planowana realizacja drogi publicznej w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych warunkowała konieczność dostosowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej do odmiennego układu komunikacyjnego niż projektowany w obowiązujących dotychczas planach miejscowych.

Pod względem administracyjnym analizowany obszar o powierzchni ok. 118 ha zlokalizowany jest w województwie opolskim, w powiecie brzeskim, w zachodniej części gminy Olszanka oraz południowo-zachodniej obrębu Przylesie. Analizowany teren znajduje się po wschodniej stronie węzła autostradowego autostrady A4, która przebiega w bliskim sąsiedztwie jego południowej oraz południowo-zachodniej granicy. Niewielka część obszaru planu graniczy z drogą wojewódzką nr 401. W ujęciu regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego⁹ analizowany teren znajduje się w prowincji Niż Środkowoeuropejski (131), Niziny Środkowopolskie (1314), w makroregionie Nizina Śląska (131404), w mezoregionie Równina Wroclawska (318.53).

Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. 838 Grodków, powierzchnię analizowanego obszaru przykrywają osady czwartorzędowe wykształcone w holocenie: namuły zagłębień bezodpływowych i okresowo przepływowych, piaski i żwiry wodnolodowcowe górne oraz gliny zwałowe.

W bardzo bliskim sąsiedztwie południowej granicy obszaru opracowania, na niewielkim fragmencie wchodząc w jego obszar, przepływa ciek wyróżniony „Skoczek” (identyfikator hydrograficzny: 1334652, rząd IV), który został sklasyfikowany jako ciek naturalny – struga, o szerokości odcinka od 1,5 m do 5 m. Cieki niewyróżnione przepływają także po wschodniej oraz północnej stronie granicy analizowanego opracowania. Na analizowanym terenie nie stwierdzono zagrożenia powodziowego. Nie występują ujęcia wód powierzchniowych ani ich strefy ochronne.

Analizowana gmina według regionalizacji hydrogeologicznej T. Paczyńskiego położona jest w obrębie regionu XXV – przedsudeckiego, gdzie najważniejszymi warstwami wodonośnymi są skały wapienne i dolomitowe jury i kredy, a także piaskowce, łupki i zlepieńce triasu. Wody podziemne występują też w skałach trzeciorzędowych, głównie w osadach polodowcowych, glinach zwałowych i piaskach. Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski, na całym obszarze opracowania występuje jednostka hydrogeologiczna 7aQ/TrIII. Nie występują żadne Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W aktualnym podziale na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) analizowany teren w całości leży w zasięgu JCWPd nr 109 (PLGW2000109). Nie znajdują się ujęcia wód podziemnych ani ich obowiązujące strefy ochronne.

Pod względem klimatycznym teren gminy leży w XIV – wrocławskiej dzielnicy klimatycznej. Charakteryzują ją cechy typowe dla przejściowej – oceaniczno-kontynentalnej odmiany klimatu umiarkowanego

Analizowany obszar charakteryzuje bardzo małe zróżnicowanie ukształtowania terenu. Względna wysokość nad poziomem morza wynosi tu ok. 160-162 m. Brak jest istotnych z punktu widzenia przedmiotowego dokumentu spadków terenu. Odznaczającymi się w analizowanym kontekście elementami pochodzenia antropogenicznego są węzeł autostradowy oraz sama autostrada A4, jednak występują one już poza obszarem opracowania. Nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Według klasyfikacji bonitacyjnej gleb, na obszarze opracowania dominują grunty orne (R). W niewielkim udziale – w rejonie samych granic planu – występują łąki trwałe (Ł) oraz lasy (Ls), które stanowią przede wszystkim obudowę dla występującym tam cieków wodnych. Bardzo nielicznie występują pastwiska trwałe (Ps) oraz nieużytki (N). Wyróżnia się także użytki drogowe (dr).

Nie występują zasoby naturalne oraz obszary i tereny górnicze.

⁹ Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2001 r.

Bezpośrednio na obszarze opracowania miejscowego planu występują przede wszystkim użytkowane rolniczo grunty rolne, zatem dominującą grupą zbiorowisk roślinnych są tu zespoły segetalne towarzyszące uprawom rolnym oraz chwasty. W części północno-zachodniej oraz południowo-wschodniej i wschodniej występują niewielkie fragmenty zadrzewień, częściowo o charakterze lasów (lasy gospodarcze, własność gminy, gatunek panujący – osza). Zadrzewienia występują także wzdłuż przebiegającej centralnie drogi polnej oraz w formie niewielkiego zbiorowiska we wschodniej części. Świat zwierzęcy ogranicza się tu do gatunków typowych dla ekosystemów rolniczych. Prawdopodobnie obszar planu stanowi także miejsce żerowania dla zwierząt zamieszkujących pobliski większy kompleks leśny, częściowo stanowiący rezerwat przyrody. Występowanie w sąsiedztwie niewielkich cieków wodnych, w tym o charakterze rowów melioracyjnych, może sprzyjać występowaniu typowych dla ekosystemów wodnych gatunków zwierząt, jednak najcenniejsze na terenie gminy tego typu ekosystemy znajdują się w znacznej odległości od granic opracowania planu.

Bezpośrednio na obszarze opracowania, ani w jego pobliżu nie występują obecnie żadne formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 - 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Źródła nie wskazują również na występowanie cennych siedlisk, chronionych gatunków, korytarzy ekologicznych, czy obszarów proponowanych do objęcia ochroną.

Krajobraz obszaru opracowania jest bardzo mało zróżnicowany. Posiada cechy krajobrazu terenów otwartych, użytkowanych rolniczo, podobnie jak przeważająca część jego najbliższego otoczenia. Brak jest tu jakiegokolwiek zabudowy. Elementem dość znacząco oddziałującym w analizowanym kontekście jest przebiegająca po południowo-zachodniej stronie autostrada A4 oraz zlokalizowany na zachód od granic opracowania węzeł drogowy, łączący autostradę z drogami wojewódzkimi nr 401 i 403. Tereny do niego przyległe zagospodarowane są usługami, parkingami i innymi funkcjami związanymi z obsługą podróżnych.

Na terenie opracowania wyróżnia się dwa stanowiska archeologiczne.

Przedmiotowy projekt w zakresie przeznaczeń terenów wprowadza bardzo stosunkowo niewielkie zmiany w stosunku do planów miejscowych obowiązujących. Dotyczą one przede wszystkim układu komunikacyjnego, rezygnacji z funkcji stricte parkingowej, rezygnacji z zieleni urządzonej na rzecz terenów o przeznaczeniu usług lub produkcji w szerokim znaczeniu. W związku z powyższym ocenia się, że w okolicznościach braku realizacji ustaleń projektu planu, zmiany stanu środowiska byłyby analogiczne, jak w sytuacji jego konsumpcji, tj. realizowane byłyby ustalenia planów dotychczas obowiązujących. Istnieje również możliwość, że brak realizacji projektu mpzp skutkowałby spowolnieniem tempa działań inwestycyjnych, gdyż fakt podjęcia nowej procedury świadczy o tym, że ustalenia obowiązującego mpzp nie wpisują się w pełni w aktualne zapotrzebowania inwestycyjne. Wówczas środowisko przyrodnicze pozostałoby w obecnej lub zbliżonej do obecnej formie, ze znacznym udziałem niezabudowanych terenów rolnych o przeważnie pozytywnym wpływie na środowisko przyrodnicze (a przynajmniej zdecydowanie mniej negatywnym niż w przypadku terenu produkcyjno-usługowych).

W granicach opracowania oraz w jego bliskim sąsiedztwie nie występują żadne formy ochrony przyrody zgodne z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zatem nie wyróżnia się dotyczących ww. obszarów problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. Wśród innych występujących na przedmiotowym obszarze problemów ochrony środowiska wymienia się jedynie zanieczyszczenie hałasem, w szczególności autostrady A4 oraz dróg wojewódzkich.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko związanego z realizacją planu. Co prawda jego skutkiem będzie zabudowanie stosunkowo dużych powierzchni, które obecnie funkcjonują jako „otwarte”, jednak obszar ten z względu na czynniki lokalizacyjne (dostępność komunikacyjna ze względu na autostradę A4 i węzeł komunikacyjny) oraz przeznaczenie terenu funkcjonujące zarówno w „Studium uwarunkowań...”, jak i obowiązujących od lat miejscowych planach, już od dawna w sensie prawnym przewidziany był pod przemysł i usługi. Przewiduje się, że realizacja planu może wpłynąć negatywnie na wody powierzchniowe i podziemne, klimat, ukształtowanie terenu, gleby, środowisko przyrodnicze oraz na warunki i jakość życia mieszkańców, jednak nie będzie to oddziaływanie o charakterze znacząco negatywnym. Wśród elementów wpływających negatywnie na poszczególne komponenty środowiska wymienia się oddziaływanie autostrady A4 i dróg wojewódzkich (hałas, spaliny, substancje ropopochodne), zlokalizowanych co prawda poza obszarem planu, jednak skutkiem zainwestowania obszaru planu będzie zwiększenie ruchu samochodowego na tych drogach. Potencjalnie zagrożenie może stanowić również możliwość stosowania „szamb”, niemniej rozwiązanie to jest dopuszczalne wyłącznie jako tymczasowe. Projekt proponuje szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym m.in. parametr minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Nie przewiduje się negatywnego wpływu na żadne formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000.

Analizowany plan nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Nie przewiduje się wpływu na cele, przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000, które nie występują na terenie mpzp oraz w jego sąsiedztwie, w związku z czym w prognozie oddziaływania na środowisko nie było potrzeby rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa, 1948 r.

Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2001 r.

Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000: ark. 838 – Grodków.

Obowiązujące na obszarze opracowania miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Paczyński B., Sadurski A. red. 2007. Hydrogeologia regionalna Polski tom I. Wody słodkie, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007.

Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr VI/54/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14 maja 2019 r.).

Richling A., Ostaszewska K. 2006. Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 2006.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka, Uch. Nr XXXVIII/232/2013 Rady Gminy Olszanka z dnia 27 września 2013 r.

Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski ark. 838 – Grodków wraz z opisem.

Opracowanie ekofizjograficzne gminy Olszanka z 2008 r., Finanse & Środowisko Buro Doradztwa i Analiz, Olszanka 2008.

Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4, Geoplan 2023;

Dane z portali internetowych:

- <http://beta.btsearch.pl/>,
- <http://dm.pgi.gov.pl/>,
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/SOPO/aplikacja>,
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- <http://www.psh.gov.pl>,
- <https://mapy.geoportal.gov.pl/>,
- https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/,
- <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/>,
- <https://mapy.opolskie.pl/>;

Inne:

- Inwentaryzacja terenowa, w tym fotograficzna.

12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA



Fot. 1 Widok na obszar opracowania.



Fot. 2 Widok nr 1 na obszar opracowania z perspektywy autostrady A4 (źródło: google, street view).



Fot. 3 Widok nr 2 na obszar opracowania z perspektywy autostrady A4 (źródło: google, street view).